

Lieta C-531/22**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 9. augusts

Iesniedzējtiesa:

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 5. jūlijs

Pamatlietas puses:

Kreditori: *Getin Noble Bank S. A., TF, C2, PI*

Parādnieks: TL

Pamatlietas priekšmets

Lieta pēc kreditoru pieteikuma par piespiedu izpildi, kas vērsta pret nekustamo īpašumu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un tiesiskais pamats

Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 3. panta 1. punkta, 6. panta 1. punkta, 7. panta 1. un 2. punkta un 8. panta, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta, tiesiskās drošības, likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu negrozāmības, efektivitātes un samērīguma principu, kā arī tiesību tikt uzklautam tiesā interpretācija kopsakarā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 267. pantu un Tiesas Reglamenta 105. panta 1. punktu.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, kā arī tiesiskās drošības, likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu negrozāmības,

efektivitātes un samērīguma principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka valsts tiesa nevar pēc savas ierosmes pārbaudīt negodīgus līguma noteikumus un rezultātā piemērot tiesiskās sekas, kad tā uzrauga piespiedu izpildi, kuru veic tiesu izpildītājs, pamatojoties uz galīgu un izpildāmu maksājuma rīkojumu, kas izdots tiesvedībā, kurā pierādījumu iegūšana netiek veikta?

2. Vai Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 3. panta 1. punkts, 6. panta 1. punkts, 7. panta 1. un 2. punkts un 8. pants, Pamattiesību hartas 47. pants, kā arī tiesiskās drošības, efektivitātes un samērīguma principi, kā arī tiesības tikt uzklautam tiesā ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesiskā regulējuma interpretāciju tiesā, saskaņā ar kuru, ja negodīgs līguma noteikums tiek iekļauts aizliegto noteikumu reģistrā, šis noteikums tiek uzskatīts par negodīgu jebkurā tiesvedībā, kurā ir iesaistīts patērētājs, tostarp:

- attiecībā uz pārdevēju vai piegādātāju, kas nav tas, pret kuru bija uzsākta tiesvedība par negodīga līguma noteikuma iekļaušanu aizliegto noteikumu reģistrā,
- attiecībā uz noteikumu, kas nav identisks formulējuma ziņā, bet kuram ir tāda pati jēga un kurš patērētājam rada tādas pašas sekas?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos: 4., 21., 24. apsvērumi, 3. panta 1. punkts, 4. panta 1. punkts, 6. panta 1. punkts, 7. panta 1. un 2. punkts un 8. pants;

Eiropas Savienības Pamattiesību harta: 38. un 47. pants;

Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD): 169. panta 1. punkts un 267. pants.

Tiesas reglaments: 105. panta 1. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas un valsts tiesu nolēmumi

1997. gada 2. aprīļa Polijas Republikas Konstitūcija: 76. pants.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny [1964. gada 23. aprīļa Civilkodekss]: 22.¹ pants, 43.¹ pants, 58. panta 1. punkts, 385.¹ panta 1.–4. punkts, 385.² pants.

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego [1964. gada 17. novembra Civilprocesa kodekss]: 363. panta 1. punkts, 365. panta 1. punkts, 366. pants, 479.³⁶ pants, 479.⁴² panta 1. punkts, 479.⁴³ pants, 479.⁴⁵ panta 1.–

3. punkts, 505.³⁰ panta 2. punkts, 505.³¹ panta 2. punkts, 505.³² panta 1. punkts, 758. pants, 776. pants, 777. panta 1. punkts, 804. panta 1. punkts, 840. panta 1. punkts.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw [2015. gada 5. augusta Likums, ar ko groza Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības likumu un dažus atsevišķus likumus]: 2. panta 2. punkts, 8. panta 1. punkts, 9. pants un 12. pants.

Sąd Najwyższy [Augstākās tiesas] 2015. gada 20. novembra rezolūcija, III CZP 175/15.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2006. gada 9. janvārī parādnieks noslēdza kredītlīgumu ar *Getin Bank S.A.*, pamatojoties uz kuru banka piešķīra aizņēmējam kredītu Polijas zlotos (PLN), kas indeksēts atbilstoši Šveices franku (CHF) kursam, kas ir summas 15 645,27 CHF ekvivalents PLN, uz laiku no 2009. gada 9. janvāra līdz 2016. gada 16. janvārim. Saskaņā ar līgumu kredīts tiek izmaksāts PLN valūtā pēc indeksācijas valūtas pirkšanas kursa, kas noteikts "Bankas valūtas maiņas kursu tabulā ārvalstu valūtā un ārvalstu valūtā indeksētiem kredītiem" (turpmāk tekstā – "valūtas maiņas kursu tabula"), kura bija spēkā kredītlīguma noslēgšanas dienā. Minētais maiņas kurss līguma noslēgšanas dienā bija 2,3930 PLN. Kredīts bija paredzēts vieglā automobiļa iegādei un ar to saistīto komisijas maksu un citu maksu finansēšanai. Līgumā bija paredzēts, ka visas līgumā noteiktās saistības tiks atmaksātas PLN. Saistību summa tiks noteikta kā indeksācijas valūtā izteiktas maksājamās summas ekvivalents pēc tās pārrēķināšanas atbilstīgi indeksācijas valūtas pārdošanas kursam, kas noteikts valūtas maiņas kursu tabulā, kura ir spēkā dienā, kad banka saņem maksājamo summu. Minētais maiņas kurss līguma sagatavošanas dienā bija 2,5410 PLN.
- 2 2008. gada 13. maijā parādnieks noslēdza kredītlīgumu ar *Getin Bank S.A.*, pamatojoties uz kuru banka izsniedza aizņēmējam aizdevumu PLN, kurš indeksēts atbilstoši CHF kursam, kura summa bija 36^o299,30 CHF ekvivalents PLN un kurš tika izsniegts uz 120 mēnešiem. Saskaņā ar līgumu aizdevums tiek izsniegts PLN atbilstoši indeksācijas valūtas pirkšanas kursam, kas noteikts valūtas maiņas kursu tabulā, kura bija spēkā kredītlīguma sagatavošanas dienā. Minētais maiņas kurss līguma sagatavošanas dienā bija 2,0110 PLN. Aizdevums bija paredzēts vieglā automobiļa iegādei un ar to saistīto komisijas maksu un citu maksu finansēšanai. Līgumā bija paredzēts, ka visas līgumā noteiktās saistības tiks atmaksātas PLN. Saistību summa bija jānosaka kā indeksācijas valūtā izteiktas maksājamās summas ekvivalents pēc tās pārrēķināšanas atbilstīgi indeksācijas valūtas pārdošanas kursam, kas noteikts valūtas maiņas kursu tabulā, kura ir spēkā dienā, kad banka saņem maksājamo summu. Minētais maiņas kurss līguma sagatavošanas dienā bija 2,1680 PLN.

- 3 201[5]. gada 3. jūnijā *Getin Noble Bank S.A.* (iepriekšējais nosaukums: *Getin Bank S.A.*) elektroniskā procesā saistību izpildei brīdinājuma kārtībā iesniedza prasības pieteikumu, kurā tā prasīja piespriest parādniekam samaksāt tai summu 87 469,51 PLN kopā ar līgumiskajiem procentiem, likumiskajiem procentiem un tiesāšanās izdevumiem. Prasības pieteikumā banka norādīja, ka 2008. gada 13. maijā puses bija noslēgušas aizdevuma līgumu, kas tika izbeigts, jo parādnieks nebija veicis maksājumus, kā rezultātā banka pieprasa, lai parādnieks samaksātu atlikušo aizdevuma pamatsummas daļu, nesamaksātās komisijas maksas un kapitalizētos procentus. 2015. gada 23. jūnijā *Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie* [Lubļinas Rietumu rajona tiesa Lubļinā] izdeva maksājuma rīkojumu procesā saistību izpildei brīdinājuma kārtībā, kurā tā noteica parādniekam pienākumu samaksāt *Getin Noble Bank S.A.* pieprasīto summu kopā ar līgumiskajiem procentiem, likumiskajiem procentiem un tiesāšanās izdevumiem divu nedēļu laikā pēc rīkojuma izsniegšanas vai arī celt iebildumu šajā termiņā. Parādnieks necēla iebildumu pret iepriekš minēto maksājuma rīkojumu, un tādējādi maksājuma rīkojums kļuva galīgs, un iepriekš minētā tiesa ar 2015. gada 27. augusta rīkojumu tajā izdarīja atzīmi par izpildāmību.
- 4 2016. gada 28. decembrī *Getin Noble Bank S.A.* elektroniskā procesā saistību izpildei brīdinājuma kārtībā iesniedza pieteikumu, kurā tā prasīja piespriest parādniekam samaksāt tai summu 7 499,58 PLN kopā ar tiesāšanās izdevumiem. Prasības pieteikumā banka norādīja, ka 2006. gada 9. janvārī puses bija noslēgušas aizdevuma līgumu, kas tika izbeigts, jo parādnieks nebija veicis maksājumus, kā rezultātā banka pieprasa, lai parādnieks samaksātu atlikušo kredīta pamatsummas daļu, nesamaksātās komisijas maksas un kapitalizētos procentus. 2017. gada 13. februārī *Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie* [Lubļinas Rietumu rajona tiesa Lubļinā] izdeva maksājuma rīkojumu procesā saistību izpildei brīdinājuma kārtībā, kurā tā noteica parādniekam pienākumu samaksāt *Getin Noble Bank S.A.* pieprasīto summu kopā ar tiesāšanās izdevumiem divu nedēļu laikā pēc rīkojuma izsniegšanas vai celt iebildumu šajā termiņā. Parādnieks necēla iebildumu pret iepriekš minēto maksājuma rīkojumu, un tādējādi maksājuma rīkojums kļuva galīgs, un iepriekš minētā tiesa ar 2017. gada 21. aprīļa rīkojumu tajā izdarīja atzīmi par izpildāmību.
- 5 Pamatojoties uz abiem iepriekš minētajiem izpildu dokumentiem, banka uzsāka piespiedu izpildi, kuru veica tiesu izpildītājs un kuras laikā tika apķīlāts parādnieka nekustamais īpašums, ko veido dzīvoklis Varšavā; piespiedu izpildei pievienojās arī citi kreditori. Iesniedzējtiesa uzrauga šo piespiedu izpildi.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 6 Attiecībā uz pirmo jautājumu iesniedzējtiesa norāda, ka šajā lietā jau kopš 2017. gada tā uzrauga piespiedu izpildi, kas vērsta pret nekustamo īpašumu, tomēr vajadzība uzdot šo prejudiciālo jautājumu ir radusies saistībā ar nepieciešamību interpretēt Savienības tiesības, lai pareizi piemērotu valsts tiesību normas saistībā

ar nesenajiem Tiesas spriedumiem lietā C-600/19, apvienotajās lietās C-693/19 un C-831/19, lietā C-725/19 un lietā C-869/19.

- 7 Proti, 2022. gada 17. maija spriedumā *SPV Project 1503* (C-693/19 un C-831/19, 68. punkts) Tiesa norādīja, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru, ja par maksājuma rīkojumu, ko tiesa ir izdevusi pēc kreditora pieteikuma, parādnieks nav cēlis iebildumus, tad – tā kā šā rīkojuma *res judicata* spēks netieši attiecas arī uz šo noteikumu spēkā esamību un izslēdz jebkādu to spēkā esamības pārbaudi – izpildes tiesa vēlāk vairs nevar pārbaudīt to līguma noteikumu eventuālo negodīgumu, kuri bijuši minētā maksājuma rīkojuma pamatā. Šajā ziņā apstāklis, ka dienā, kad šis rīkojums kļuva galīgs, parādnieks neapzinājās, ka to var kvalificēt kā “patērētāju” šīs direktīvas izpratnē, nav nozīmīgs.
- 8 Turklāt 2022. gada 17. maija spriedumā *Ibercaja Banco* (C-600/19, 52. punkts) Tiesa norādīja, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurš *res judicata* spēka un prekluzīvas iedarbības dēļ neļauj nedz tiesai pēc savas ierosmes hipotekārās piespiedu izpildes procesā pārbaudīt līguma noteikumu negodīgumu, nedz patērētājam – pēc tam, kad ir beidzies termiņš iebildumu celšanai – šajā procesā vai vēlākā tiesvedībā, kurā lieta tiek izskatīta pēc būtības, norādīt uz šo noteikumu negodīgumu, ja minēto noteikumu eventuālo negodīgumu tiesa pēc savas ierosmes jau izvērtēja, kad tika sākts hipotekārās piespiedu izpildes process, tomēr nolēmumā, ar kuru atļauta piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, nav sniegts pamatojums – pat ne kopsavilkuma veidā –, kas apliecinātu šādas pārbaudes veikšanu, un tajā nav arī norādīts, ka šādas pārbaudes rezultātā izdarītais tiesas vērtējums vairs nevarēs tikt apstrīdēts, ja minētajā termiņā netiks celti iebildumi.
- 9 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā lietā ir radies jautājums, kas ir līdzīgs iepriekš minētajiem. Proti, parādnieks ir noslēdzis ar *Getin Bank S.A.* (pašlaik – *Getin Noble Bank S.A.*) divus aizdevuma līgumus, kuros aizdevuma summas tika izteiktas PLN, bet neatmaksātā pamatsumma bija indeksēta CHF. Tomēr vissvarīgākais bija tas, ka aizņēmējs varēja veikt aizdevuma maksājumus tikai PLN, savukārt pamatsummas atmaksai paredzētos aizņēmēja maksājumus PLN banka pārrēķināja CHF saskaņā ar savu iekšējo valūtas maiņas kursa tabulu, kuras noteikumi nebija reglamentēti nevienā no aizdevuma līgumiem. Savukārt pats aizdevuma atlikums tika noteikts CHF, piemērojot pirkšanas kursu atbilstīgi bankas ārvalstu valūtu kursu tabulai. Tādējādi abi aizdevuma līgumi ietvēra tā sauktos pārrēķina noteikumus, kurus lielākā daļa valsts tiesu uzskata par nepieļaujamiem līguma noteikumiem, pamatojoties uz Civilkodeksa 385.¹ panta 1. punktu, vienlaikus secinot, ka šādu noteikumu ietveršana aizdevuma līgumā izraisa līguma spēkā neesamību atbilstīgi Civilkodeksa 58. panta 1. punktam. Līdz ar to ar lielu ticamības pakāpi var pieņemt – ja banka būtu cēlusi prasību pret aizņēmēju par aizdevuma līgumos paredzēto summu samaksu vispārējās jurisdikcijas valsts tiesā, kas izskata civillietas, šī tiesa, izskatījusi prasības

pieteikumam pievienoto dokumentāciju, pēc savas ierosmes būtu konstatējusi, ka aizdevuma līgumos ir ietverti nepieļaujami līguma noteikumi, kas padara līgumu par spēkā neesošu, un rezultātā būtu noraidījusi prasību.

- 10 Tomēr iesniedzējtiesa uzsver, ka šajā lietā tiesvedība, kuras rezultātā tika izdots izpildes dokuments pret parādnieku, bija atšķirīga. Proti, banka attiecībā uz aizņēmēju iesniedza divus pieteikumus elektroniskā procesā par saistību piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā. Šajos pieteikumos banka pamatoja savus prasījumus, atsaucoties uz aizdevuma līgumiem, kurus tā bija noslēgusi ar parādnieku, bet nenorādīja, ka šie līgumi bija indeksēti ārvalstu valūtā vai ka tajos bija ietverti pārrēķina noteikumi (un, protams, nenorādīja, ka līgumā bija ietverti noteikumi, ko varētu uzskatīt par negodīgiem līguma noteikumiem). Tomēr visnozīmīgākais ir tas, ka neviens no aizdevuma līgumiem netika pievienots šiem pieteikumiem, jo procesuālie noteikumi, kas reglamentē elektronisko procesu saistību izpildei brīdinājuma kārtībā, kā arī šo procesu nodrošinošās sistēmas tehniskie parametri neļauj šajos procesos iesniegt nekādus pierādījumus. Līdz ar to valsts tiesai, kas virzīja iepriekš minēto procesu, nebija arī juridisku un tehnisku iespēju pieprasīt bankai iesniegt aizdevuma līgumus. Šī tiesa izdeva divus maksājuma rīkojumus, kurus aizņēmējs neapstrīdēja, un tāpēc tie kļuva galīgi. Rīkojumos tika izdarītas atzīmes par izpildāmību, un, pamatojoties uz šādi izsniegtiem izpildu dokumentiem, pret parādnieku (aizņēmēju) tika uzsākta piespiedu izpilde, kurā tiesu izpildītājs apķīlāja parādniekam piederošo nekustamo īpašumu.
- 11 Ņemot vērā iepriekš minēto, aizdevuma līgumus banka iesniedza tiesai tikai šajā tiesvedībā, tāpēc to saturs iepriekš nekad nav ticis pārbaudīts tiesā. Iesniedzējtiesa, pārbaudījusi šo līgumu saturu, secināja, ka pastāv pamatotas bažas, ka līgumos ietvertie pārrēķina noteikumi ir negodīgi līguma noteikumi, bez kuriem līgumi nav izpildāmi, tādēļ aizdevuma līgumi ir atzīstami par spēkā neesošiem, kā rezultātā uz to pamata banka nevar no parādnieka prasīt nekādus maksājumus. Tomēr valsts procesuālo tiesību normas liedz iesniedzējtiesai noteikt jebkādas praktiskas sekas, pamatojoties uz šādiem iespējamajiem secinājumiem. Proti, šajās procesuālo tiesību normās ir paredzēts, ka galīgais nolēmums, tostarp maksājuma rīkojums, kas izdots elektroniskā procesā saistību izpildei brīdinājuma kārtībā, ir saistošs visām tiesām (Civillprocesa kodeksa 365. panta 1. punkts), turklāt nav pieļaujama tāda pienākuma likumības pārbaude, uz kuru attiecas izpildes dokuments (Civillprocesa kodeksa 804. panta 1. punkts), tas ir, šajā gadījumā – galīgā maksājuma rīkojuma, kurā izdarīta atzīme par izpildāmību.
- 12 Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka gadījumā, ja aizņēmējs nav apstrīdējis maksājuma rīkojumus, tam vairs nav nekādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu, kas praksē sniegtu tam iespēju apstrīdēt pienākumus, kuri izriet no maksājuma rīkojumiem, kuros ir atspoguļoti prasījumi, kas izriet no līgumiem, kuros ir ietverti negodīgi noteikumi.
- 13 Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai aplūkojamā procesuālā situācija nav pretrunā Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktam un 7. panta 1. punktam, kā arī efektivitātes principam. Tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka valstu

tiesām ir pienākums pēc savas ierosmes pārbaudīt, vai ar patērētājiem noslēgti līgumi nesatur negodīgus noteikumus, un nav šaubu, ka šo pienākumu nav iespējams izpildīt elektroniskajā procesā saistību izpildei brīdinājuma kārtībā, kurā tiesai vispār nav iespējas iegūt un pārbaudīt jebkādu pierādījumus (Civilprocesa kodeksa 505.³² panta 1. punkts) un tā paļaujas vienīgi uz attiecīgā pieteikuma saturu un līdz ar to – uz paša prasītāja apgalvojumiem, kurš acīmredzami ir ieinteresēts noklusēt visus apšaubāmos līguma noteikumus. Protams, pušu noslēgto aizdevuma līgumu pārbaude tiesā būtu bijusi iespējama, ja aizņēmējs būtu apstrīdējis maksājuma rīkojumus (tādā gadījumā lietas būtu izskatījusi cita valsts tiesa, kurai ir teritoriālā un materiālā jurisdikcija, kurā norisinās civilprocess parastajā kārtībā un kura tādējādi citā starpā iegūst un pārbauda pierādījumus), bet šajā gadījumā tas tā nebija. Proti, aizņēmējs ir ieņēmis pasīvu nostāju, kas bieži novērojams cilvēku ar ievērojamiem parādiem gadījumā. Tomēr no Tiesas judikatūras izriet, ka valsts tiesām ir jāpārbauda, vai līgumi nesatur negodīgus noteikumus, pēc savas ierosmes, tātad arī tad, ja puses neizrāda iniciatīvu. Tādējādi šķiet, ka pat patērētāja pasīva nostāja šajā gadījumā neattaisno tiesas atbrīvošanu no pienākuma pēc savas ierosmes pārbaudīt, vai līgumā nav ietverti negodīgi noteikumi.

- 14 Līdz ar to iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tas, ka valsts tiesa tiesvedībā nav pārbaudījusi, vai līgumā ir ietverti negodīgi noteikumi, var pamatot atkāpi no Civilprocesa kodeksa 365. panta 1. punktā un 804. panta 1. punktā paredzētā principa, ka tiesai, kas uzrauga piespiedu izpildi, ir saistošs galīgais nolēmums, kas ir izpildes dokuments. Izņēmuma atkāpe no minētajiem noteikumiem varētu būt pamatota ar norādītajām Savienības tiesību normām. Pretējā gadījumā var rasties situācija, kad tiesu izpildītājs izsolē pārdod aizņēmēja nekustamo īpašumu, savukārt piespiedu izpildes rezultātā iegūti līdzekļi tiek nodoti bankai, kuras prasījums izriet no līgumiem, kuros ir ietverti negodīgi līguma noteikumi. Tādējādi patērētājs cietīs ievērojamus zaudējumus saistībā ar tādu summu piedziņu, kas izriet no aizdevuma līgumiem, kuros ir ietverti aizliegti līguma noteikumi. Šāda situācija ne tikai neatbilst Direktīvas 93/13 mērķiem, bet arī ir pretrunā efektivitātes principam un LESD 169. panta 1. punktā un Pamattiesību hartas 38. pantā minētajiem mērķiem.
- 15 Iesniedzējtiesa ierosina Tiesai uz pirmo jautājumu atbildēt apstiprinoši. Proti, saskaņā ar Direktīvas 93/13 noteikumiem valsts tiesai ir absolūts pienākums pēc savas ierosmes pārbaudīt pušu noslēgto līgumu, lai noteiktu, vai tajā nav ietverti nepieļaujami līguma noteikumi. Principā šāda pārbaude būtu jāveic jau izvērtēšanas procesā, tomēr, ja šādā procesā šāda pārbaude nav tikusi veikta (it īpaši situācijā, kad tiesai, kas izskata lietu, nebija juridisku un tehnisku iespēju veikt šādu pārbaudi), šis pienākums ir tiesai, kas uzrauga piespiedu izpildi, kas tiek veikta, pamatojoties uz izpildu dokumentu, proti, galīgo maksājuma rīkojumu, kurā ir izdarīta atzīme par izpildāmību. Tiesas galīgus nolēmumus principā nedrīkst pārskatīt, taču tas neliedz no šā principa pieļaut atkāpes, kuras pamato īpaši apstākļi, tostarp nepieciešamība veikt iepriekš minēto līguma pārbaudi.

- 16 Attiecībā uz otro jautājumu iesniedzējtiesa norāda, ka, ja tiek atzīts, ka šajā gadījumā tiesai, kas uzrauga piespiedu izpildi, ir iespēja pārbaudīt, vai parādnieka noslēgtajos līgumos ir ietverti negodīgi līguma noteikumi, būs jāveic šāds izvērtējums. Tomēr šajā lietā parādnieks turpina būt pasīvs, neiesniedz procesuālās vēstules, neiesniedz nekādus pieteikumus, nesniedz paskaidrojumus un pat nesaņem tam adresēto korespondenci, kas, kā jau minēts, ir tipiska rīcība, kura ir raksturīga personām ar ievērojamiem parādiem. Līdz ar to iesniedzējtiesa ar ļoti lielu varbūtību nevarēs noprotināt aizņēmēju vai pat saņemt no viņa rakstiskus paskaidrojumus. Šī situācija ir problemātiska, jo Direktīvas 93/13 4. panta 1. punktā ir noteikts, ka līguma noteikumu negodīgumu novērtē, ņemot vērā apstākļus līguma slēgšanas brīdī. Tā kā nav iespējams noprotināt pašu aizņēmēju, principā nebūs iespējams noskaidrot arī līguma slēgšanas apstākļus.
- 17 Tomēr iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 93/13 noteikumi nepieļauj to, ka minētā problēma tiek novērsta, izmantojot tādu valsts patērētāju tiesību aizsardzības līdzekli kā tā sauktā *Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów* [Konkurences un patērētāju aizsardzības tiesas] spriedumu “paplašināta darbības joma”, kas ir minēta Civilprocesa kodeksa 479.⁴³ pantā. Šajā normā ir noteikts, ka galīgais spriedums attiecībā uz trešajām personām ir spēkā no brīža, kad par prettiesisku atzītais līguma tipveida noteikums tiek iekļauts reģistrā.
- 18 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka Direktīvas 93/13 7. panta 2. punkts un 8. pants – atšķirībā no iepriekšējiem šīs direktīvas noteikumiem – nav imperatīvi. It īpaši dalībvalstīm nav pienākuma ieviest Direktīvas 93/13 7. panta 2. punktā paredzētās procedūras par tipveida noteikumu atzīšanu par nepieļaujamiem. Tomēr, iesniedzējtiesas ieskatā, ja dalībvalsts ir nolēmusi pieļaut šādas procedūras, to forma nevar būt pilnīgi patvaļīga. Tā kā ar šādu procedūru tiek īstenoti Direktīvas 93/13 mērķi, tai ir jāatbilst prasībām, kas paredzētas citās šīs direktīvas normās, tostarp it īpaši 7. panta 1. punktā, uz kuru ir tieša norāde 7. panta 2. punktā. Turklāt procedūrai par līguma tipveida noteikumu atzīšanu par nepieļaujamiem un šādā procedūrā taisīta sprieduma sekām būtu jāatbilst efektivitātes, samērīguma un tiesiskās drošības principiem.
- 19 Iesniedzējtiesa norāda, ka noteikumiem, kas ir jāanalizē, lai noteiktu, vai tie ir nepieļaujami līguma noteikumi, ir formulēti šādi:
- aizdevums tiek izsniegts PLN pēc indeksācijas valūtas pirkšanas kursa, kas noteikts valūtas maiņas kursu tabulā, kura ir spēkā aizdevuma līguma slēgšanas dienā (2006. gada 9. janvāra līguma 1. panta 2. punkts);
 - aizdevums tiek izsniegts PLN pēc indeksācijas valūtas pirkšanas kursa, kas valūtas maiņas kursu tabulā, kura bija spēkā aizdevuma līguma sagatavošanas dienā (2008. gada 13. maija līguma 1. panta 2. punkts);
 - visu šajā līgumā paredzēto saistību atmaksa tiks veikta PLN. Saistību summa tiks noteikta kā tādas maksājamās summas ekvivalents, kas izteikta indeksācijas valūtā pēc tās pārrēķināšanas atbilstīgi indeksācijas valūtas

- pārdošanas kursam, kas noteikts valūtas maiņas kursu tabulā, kura ir spēkā dienā, kad banka saņem maksājamo summu (2006. gada 9. janvāra 5. panta 1. punkts);
- visu šajā līgumā paredzēto saistību atmaksa tiks veikta PLN. Saistību summa tiks noteikta kā tādas maksājamās summas ekvivalents, kas izteikta indeksācijas valūtā pēc tās pārrēķināšanas atbilstīgi indeksācijas valūtas pārdošanas kursam, kas noteikts valūtas maiņas kursu tabulā, kura ir spēkā *Getin Banku S.A.* dienā, kad banka saņem maksājamo summu (2008. gada 13. maija līguma 4. panta 1. punkts).
- 20 Turpretī aizliegto līguma tipveida noteikumu reģistrā ir iekļauti, piemēram, šādi līguma tipveida noteikumi:
- aizdevums tiek indeksēts CHF/USD/EUR pēc izmaksātās summas pārrēķināšanas saskaņā ar CHF/USD/EUR pirkšanas kursu atbilstīgi *Bank Millennium* spēkā esošajai valūtas maiņas kursu tabulai kredīta vai tā daļas izmaksas dienā (noteikums Nr. 3178, ieraksts par *Bank Millennium S.A.*);
 - aizdevuma, kas indeksēts ar ārvalstu valūtas maiņas kursu, atmaksājamas daļas apmērs tiek aprēķināts pēc ārvalstu valūtu pārdošanas kursa, kas ir spēkā bankā, pamatojoties uz bankas ārvalstu valūtas maiņas kursu tabulu, kura ir spēkā atmaksas dienā (noteikums Nr. 3179, ieraksts par *Bank Millennium S.A.*);
 - aizdevuma pārrēķināšanu indeksācijas valūtā banka veic saskaņā ar attiecīgās valūtas pirkšanas kursu atbilstīgi bankas valūtas maiņas kursu tabulai, kas ir spēkā kredīta izsniegšanas dienā un laikā (noteikums Nr. 7770, ieraksts par *mBank S.A.*).
- 21 Salīdzinot minēto *Getin Bank S.A.* piemēroto līguma noteikumu saturu ar aizliegto līguma noteikumu reģistrā iekļautajiem citu banku līguma noteikumiem, var secināt, ka, lai gan tos ir piemērojušas dažādas bankas, starp tiem ir būtiskas līdzība. Vislielākā līdzība ir starp 2006. gada 9. janvāra līguma 5. panta 1. punktu un 2008. gada 13. maija līguma 4. panta 1. punktu un noteikumu, kas [reģistrā] iekļauts ar numuru 3179, kā arī starp abu kredītlīgumu 1. panta 2. punkta noteikumiem un noteikumiem, kas [reģistrā] iekļauti ar numuriem 3178 un 7770.
- 22 Lai gan šo noteikumu jēga ir tāda pati un to sekas patērētājiem ir tādas pašas, tie tika formulēti atšķirīgi un tos sagatavoja atšķirīgas bankas. Līdz ar to iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesības pieļauj, ka sekas līguma noteikuma iekļaušanai aizliegto līguma noteikumu reģistrā var tikt attiecinātas arī uz pārdevēju vai piegādātāju, kas nav bijis lietas, kuras rezultātā šis noteikums tika iekļauts reģistrā, dalībnieks.
- 23 Līdzīgu problēmu Tiesa jau ir analizējusi 2016. gada 21. decembra spriedumā *Biuro Podrózy Partner*, C-119/15, tā 47. punktā norādot, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. pants, skatīti kopsakarā ar Direktīvas 2009/22 1. un 2. pantu, kā arī Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neliedz tādu tipveida noteikumu izmantošanu, kuru saturs ir identisks to noteikumu saturam,

kas ir atzīti par prettiesiskiem ar galīgu tiesas nolēmumu un ir reģistrēti valsts aizliegto tipveida noteikumu reģistrā, attiecībā uz komersantu, kas nav bijis puse tiesvedībā, kuras noslēgumā šie noteikumi ir reģistrēti minētajā reģistrā, uzskatīt par prettiesisku darbību – ar nosacījumu, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ka šim komersantam ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā gan pret lēmumu, ar kuru ir atzīta salīdzināto noteikumu līdzvērtība, par jautājumu, vai, ņemot vērā katram gadījumam raksturīgo apstākļu kopumu, šie noteikumi ir faktiski identiski, ņemot vērā it īpaši patērētājiem radītās nelabvēlīgās sekas, gan pret lēmumu, kurā vajadzības gadījumā ir noteikts uzliktā naudas soda apmērs.

- 24 Ņemot vērā iepriekš minēto Tiesas spriedumu, nav šķēršļu, lai aizliegto noteikumu reģistrā veiktā ieraksta sekas attiektos uz visiem uzņēmējiem, kuri piemēro konkrētu līguma noteikumu, nevis tikai uz uzņēmēju, kurš bija puse tiesvedībā par noteikuma atzīšanu par aizliegtu un tā ierakstīšanu minētajā reģistrā. Turklāt šīs sekas attiecas uz jebkuru noteikumu, kas ir “faktiski identisks”, bet ne obligāti ir formulēts identiski.
- 25 Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai iepriekš minētā Savienības tiesību interpretācija ir piemērojama visām tiesvedībām, kurās ir iesaistīti pārdevēju vai piegādātāji, tostarp tiesvedībām, kurās viena no pusēm ir patērētājs, kas ir noslēdzis līgumu ar attiecīgo pārdevēju vai piegādātāju. Iesniedzējtiesa norāda, ka prejudiciālo jautājumu, uz kuru Tiesa atbildēja 2016. gada 21. decembra spriedumā, uzdeva *Sąd Apelacyjny w Warszawie* [Varšavas Apelācijas tiesa] tiesvedībā starp uzņēmēju un *Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* [Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības biroja priekšsēdētāju], kas šim uzņēmējam piemēroja administratīvu sodu par tādu līguma noteikumu izmantošanu, kuru saturs atbilst ierakstam aizliegto noteikumu reģistrā.
- 26 Turklāt Polijas *Sąd Najwyższy* [Augstākā tiesa] 2015. gada 20. novembrī septiņu tiesnešu sastāvā pieņēma rezolūciju, III CZP 175/15, saskaņā ar kuru ieraksts aizliegto noteikumu reģistrā neattiecas uz pārdevējiem vai piegādātājiem, kas nav iesaistīti attiecīgajā tiesvedībā. *Sąd Najwyższy* šo apgalvojumu pamatoja šādi: “Nostāja, ka spriedums, ar ko apmierināta prasība par līguma tipveida noteikuma atzīšanu par nepieļaujamu, darbojas par labu visiem, bet tikai pret pārdevēju vai piegādātāju, kas ir atbildētājs, atbilst apgalvojumam par tiesību tikt uzklaušītam nodrošināšanu. [...] Savukārt sprieduma, ar ko apmierināta prasība par līguma tipveida noteikuma atzīšanu par nepieļaujamu, saistošā spēka attiecināšana tikai uz pārdevēju vai piegādātāju, kas ir atbildētājs, nozīmē, ka sprieduma nelabvēlīgās sekas ir vērstas tikai uz to personu, kurai bija nodrošinātas tiesības tikt uzklaušītai tiesvedībā. Šīs sekas izpaužas kā tālejoša iejaukšanās pārdevēja vai piegādātāja, kas ir atbildētājs, tiesiskajā sfērā, kā rezultātā tam ir jāņem vērā, ka katrā atsevišķā strīdā, kurā tas ir iesaistīts, tiesai, saglabājot šā sprieduma prejudiciālo spēku, būs jāatzīst attiecīgais līguma noteikums par nepieļaujamu un ka gadījumā, ja tas būs izmantojis apstrīdēto noteikumu, Priekšsēdētājs varēs pret viņu uzsākt procedūru par šādas darbības izbeigšanu, jo tā ir prakse, kas pārkāpj patērētāju kolektīvās intereses, kuras ir definētas *ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów*

[Likuma par konkurences un patērētāju tiesību aizsardzību] 24. panta 2. punkta 1. apakšpunktā ar visām iespējamām sekām. Ja šādas sekas attiektos arī uz citiem pārdevējiem vai piegādātājiem, kuri nepiedalās tiesvedībā kā atbildētāji, it īpaši šo seku rakstura un apjoma dēļ būtu nepieciešami normatīvi risinājumi, kas pienācīgi aizsargātu viņu tiesības tikt uzklausītam.”

- 27 Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesai rodas šaubas par to, vai Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedumā paustais princips ir piemērojams visām tiesvedībām, kurās ir iesaistīti pārdevēji vai piegādātāji, vai tikai daļai no tām. Pieņemot, ka Savienības tiesību normas ļauj attiecināt sekas, kas izriet no ieraksta aizliegto noteikumu reģistrā, uz jebkuru pārdevēju vai piegādātāju jebkurā tiesvedībā, būtu jāatkāpjas no principa, kas izriet no 2015. gada 20. novembra rezolūcijas, kuru *Sąd Najwyższy* bija pieņēmusi vairāk nekā pirms gada.
- 28 Iepriekš minētais secinājums varētu ietekmēt šīs lietas iznākumu. Proti, ja tiktu konstatēts, ka iesniedzējtiesai ir iespēja pārbaudīt, vai parādnieka un *Getin Bank S.A.* noslēgtajos līgumos nav ietverti negodīgi līguma noteikumi, un, lai tos atzītu par negodīgiem, pietiekami būtu konstatēt, ka tie ir “faktiski identiski” tiem noteikumiem, kas aizliegto noteikumu reģistrā ir iekļauti ar numuriem 3178, 3179 un 7770, tas nozīmētu, ka *Getin Noble Bank S.A.* nebija tiesiska pamata uzsākt piespiedu izpildi pret parādnieku šajā lietā, un tāpēc izpilde tiesu izpildītājam ir jāizbeidz.
- 29 Iesniedzējtiesa ierosina Tiesai uz otro jautājumu atbildēt noraidoši šādu iemeslu dēļ. Aizliegto līguma noteikumu reģistrs ir viens no visefektīvākajiem instrumentiem, lai īstenotu patērētāju aizsardzību pret negodīgiem līguma noteikumiem. Tas savukārt attaisno iespējami plašo šā reģistra ierakstu iedarbības izmantošanu. Katrs ieraksts reģistrā tika veikts, pamatojoties uz galīgu spriedumu, ko taisa *Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów* jeb tiesa, kura specializējas patērētāju tiesību aizsardzības lietās un kuras spriedumi turklāt ir pārsūdzami apelācijas kārtībā, un otrajā instancē pasludināti spriedumi ir pārbaudāmi *Sąd Najwyższy* kasācijas sūdzības gadījumā. Tādējādi tas, ka konkrēts pārdevējs vai piegādātājs nepiedalās tiesvedībā, kuras mērķis ir atzīt konkrētu noteikumu par aizliegtu, neliedz arī uz viņu attiecināt visas sekas, ko rada ieraksts aizliegto līguma noteikumu reģistrā. Tāpat nav nepieciešams, lai pārdevēja vai piegādātāja piemērotais līguma noteikums un aizliegto noteikumu reģistrā iekļautais noteikums būtu formulēti identiski, bet tā vietā izšķirošajam kritērijam vajadzētu būt noteikumu faktiskajai jēgai, proti, sekām, kādas attiecīgais līguma noteikums rada patērētājam. Ja aizliegto noteikumu reģistra piemērošanas joma tiktu pārlietu ierobežota (attiecinot tā iedarbību tikai uz pārdevējiem vai piegādātājiem, kas ir puses tiesvedībā *Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*, un uz līguma noteikumiem, kas burtiski atbilst ierakstiem reģistrā), tiktu pārmērīgi sašaurināta aizsardzība, kas ar šo reģistru bija jāgarantē patērētājiem. Bieži gadās, ka daudzi pārdevēji vai piegādātāji izmanto negodīgus līguma noteikumus, kuriem ir vienāda jēga, bet kuri ir formulēti dažādi, un tādā gadījumā, lai izbeigtu šo noteikumu izmantošanu darījumos, katru reizi būtu jāceļ jauna prasība, taču tas praksē nav reāli. Tādējādi netiktu sasniegti Direktīvas 93/13 mērķi.

- 30 Attiecībā uz iesniedzējtiesas izteikto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu paātrinātajā tiesvedībā šī tiesa uzsver, ka tās pārraudzībā esošajā piespiedu izpildē tiesu izpildītājs ir apķīlājis nekustamo īpašumu, veicis nekustamā īpašuma aprakstu un novērtēšanu un, tā kā kreditori ir iesnieguši attiecīgus pieteikumus, ir paredzēta nekustamā īpašuma elektroniska izsole. Tāpat iesniedzējtiesa precizē, ka šo prejudiciālo jautājumu iesniegšanas rezultātā ir apturēta tiesvedība šajā tiesā, bet ne pati piespiedu izpilde, ko veic tiesu izpildītājs. Piespiedu izpildi var apturēt stingri noteiktos gadījumos, un prejudiciāla jautājuma iesniegšana nav pamats piespiedu izpildes apturēšanai. Tādējādi nekustamā īpašuma izsoles rīkošana, tai sekojošā galīgā nosolīšana, īpašumtiesību piešķiršana un no piedziņas iegūto summu sadale var radīt situāciju, kurā, pirmkārt, parādniekam tiek atņemts viņa nekustamais īpašums un, otrkārt, kreditors no piespiedu izpildes saņem summas, kas viņam nepienākas. Šīs sekas var būt grūti novēršamas vai pat neatgriezeniskas, un patērētājs nākotnē, iespējams, varētu izmantot savas tiesības, iesniedzot prasību par zaudējumu atlīdzību, kas tomēr pilnībā neaizsargā viņa tiesības.
- 31 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda – kā Tiesa ir nospriedusi 2022. gada 17. maija sprieduma *Ibercaja Banco*, C-600/19, 57. punktā – tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā hipotekārās piespiedu izpildes process ir pabeigts un īpašuma tiesības uz šo lietu ir nodotas trešai personai, tiesa pēc savas ierosmes vai pēc patērētāja pieteikuma vairs nevar veikt līguma noteikumu negodīguma pārbaudi, kuras rezultātā tiktu atcelti īpašuma tiesību nodošanas akti un apšaubīt tiesisko drošību saistībā ar jau notikušo īpašumtiesību nodošanu trešai personai.